

РЕЦЕНЗИЯ

*От проф. д-р Стефка Василева Вълчева-Кузманова, д.м.н.
Катедра по фармакология и клинична фармакология и терапия,
Факултет „Медицина“ при МУ – Варна*

Относно: Конкурс (обявен в Държавен вестник бр. 28/28.03.2023 г.) за заемане на академична длъжност „Доцент“ в област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.4. „Обществено здраве“, специалност „Управление на общественото здраве (лекарствена употреба и фармакоикономика в здравеопазването)“, за нуждите на Катедра по фармакология и клинична фармакология и терапия, към Факултет „Медицина“ при МУ – Варна

Общо представяне на процедурата

Със заповед на Ректора на МУ – Варна Р-109-271/25.05.2023 г. съм избрана за член на Научното жури, а с решение на заседание на Научното жури (Протокол №1 от 09.06.2023 г.) съм избрана да изготвя рецензия по обявената процедура за заемане на академична длъжност „Доцент“ в област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.4. „Обществено здраве“, специалност „Управление на общественото здраве (лекарствена употреба и фармакоикономика в здравеопазването)“, за нуждите на Катедра по фармакология и клинична фармакология и терапия, към Факултет „Медицина“ при МУ – Варна

В настоящия конкурс единствен кандидат е гл. асистент маг. фарм. Мирослав Цонков Ефтимов, д.м.

Биографични данни за кандидата

Гл. асистент маг. фарм. Мирослав Цонков Ефтимов, д.м. е роден на 03.05.1981 г. в гр. Шумен. През 2004 г. се дипломира като магистър-фармацевт. Длъжностите, които Мирослав Ефтимов заема в Катедрата по фармакология и клинична фармакология и терапия са: от 2008 г. до 2017 г. – асистент, от 2017 г. досега – главен асистент. Общият му стаж като преподавател е над 14 години, с което е изпълнено изискването на чл. 125, т. 3 на Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна, според който кандидатите трябва да са заемали АД „асистент“,

„главен асистент“ или изборна неакадемична длъжност в МУ-Варна не по-малко от 5 години.

Има призната специалност „Фармакология и фармакотерапия“ (2020 г.), с което изпълнява изискването по чл. 125, т. 6 от Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна.

През годините на преподавателската си дейност маг. фарм. Мирослав Ефтимов с постоянство, упорито и отговорно се изгражда като преподавател и учен. От 2013 г. до 2015 г. е докторант на самостоятелна подготовка към Катедра по фармакология и клинична фармакология и терапия. От 2015 г. е „Доктор“ по докторска програма „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ след успешна защита на дисертационен труд на тема: „Фармакологично проучване на ефекта на плодов сок от *Aronia melanocarpa* в поведенчески модели при плъхове“ с научни ръководители проф. д-р Стефка Вълчева-Кузманова и проф. д-р Роман Ташев. С дисертацията се изпълнява изискването по чл. 125, т. 1 от Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна.

Маг. фарм. Мирослав Ефтимов владее английски език.

Той има общо 54 публикации и 34 участия в научни форуми. Има награда второ място за постер в 2nd International Food Chemistry Congress, 16-19 March 2023, Mirage Park Resort, Kemer/Antalya, Republic of Turkey.

Маг. фарм. Мирослав Ефтимов има участие в 5 научно-изследователски проекта с ръководител проф. д-р Стефка Вълчева-Кузманова, д.м.н., от които 3 са финансиран от Фонд „Наука“, МУ – Варна (2011 г., 2014 г. и 2016 г.) и 2 – финансирани от Фонд "Научни изследвания", Министерство на образованието и науката (2016 г. и 2020 г.).

Общо описание на представените материали по конкурса

Предоставените документи във връзка с конкурса са в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за приложение на закона за развитие на академичния състав в РБ и Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна.

Оценка на научните трудове на кандидата

Съгласно представената академична справка от МУ-Варна, в настоящия конкурс маг. фарм. Мирослав Ефтимов покрива минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „Доцент“, посочени в Приложение 1 от Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна.

Той участва в конкурса с:

1. Дисертационен труд на тема „Фармакологично проучване на ефекта на плодов сок от *Aronia melanocarpa* в поведенчески модели при плъхове“, който му носи **50** точки;
2. Научни публикации, равностойни на хабилитационен труд – 10 на брой (при изискване за поне 10) в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, които му носят **104.21** точки (при изискване за минимум 100 точки);
3. Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 10 на брой (**85.63** точки при изискване за минимум 80 точки) + Публикации в нереферирани списания – 15 на брой. От всички тези публикации точките са общо **203.44** при задължителен минимум от 200 точки.
4. Пълнотекстови публикации в научни списания и сборници, извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „доцент“ – 2 броя в нереферирани списания, които му носят **6.46** точки.

Освен това в представената академична справка от МУ-Варна са включени 8 публикации, с които маг. фарм. Мирослав Ефтимов е участвал в конкурс за главен асистент, както и други 6 публикации, свързани с дисертационния труд.

Представената академична справка показва високата публикационна активност, като голяма част от резултатите от научните изследвания на колективите, в които участва маг. фарм. Мирослав Ефтимов са намерили добър прием в списания, реферирани и индексирани в Scopus и/или Web of Science.

Научните изследвания на маг. фарм. Мирослав Ефтимов са много разнопосочни и включват голям брой експериментални изследвания на ефектите на различни фармакологични агенти, а също мениджмънт на болестите и фармакоикономика.

Научните приноси на представените трудове могат да се групират тематично в две основни направления: **I. Храни и хранене**, в което е изследвана ролята на биологично активни вещества от растителен произход в експериментални фармакологични изследвания и **II. Профилактика и мениджмънт на болестите и на здравните системи**.

В първото направление **Храни и хранене** акцентът е върху полифенолите, които са едни от най-широко разпространените биологично активни вещества в растенията. В това направление са изследвани ефектите на плодов сок от *Aronia melanocarpa*, водни и алкохолни инфузи от листата и дървесината на *Cotinus coggygria*, водни

инфузи от семена от *Kochia scoparia*, плодов сок от *Chaenomeles maulei*, анетол и хлорогенова киселина.

1. За първи път са установени полезни ефекти на плодов сок от *Aronia melanocarpa* върху поведението при плъхове: 1.1. Върху депресивната симптоматика: при млади/здрави животни проявява антидепресивно-подобен ефект; предотвратява развитието на депресивно-подобно състояние при плъхове, изложени на нарушаване на циркадния ритъм, на социална изолация и при овариектомия; 1.2. Върху тревожността: предотвратява развитието на тревожност при плъхове с алиментарно-индуциран метаболитен синдром, при овариектомирани плъхове, при плъхове в условия на нарушаване на циркадния ритъм, както и плъхове от поколението на третирани по време на бременността животни; 1.3. Върху когнитивните функции: подобрява паметта и обучението на млади/здрави плъхове и пространствената памет на плъхове с индуциран от диета метаболитен синдром; 1.4. Върху съня: не удължава индуцирания от тиопентал сън при плъхове. Освен върху поведението са установени и други ефекти на плодов сок от *Aronia melanocarpa*: повишава костната плътност и болковия праг при плъхове след овариектомия и намалява индуцираното от карагенан възпаление на лапата на плъхове с метаболитен синдром. Тези резултати са популяризирани чрез 12 публикации.

2. Открити на нови, полезни ефекти на водни и алкохолни инфузи от листа и дървесина от *Cotinus coggygria*: противовъзпалителен ефект при карагенан-индуциран оток на лапа на плъх, гастропротективен ефект в модел на индометацин-индуцирано язвообразуване и хепатопротективен ефект при парацетамол-индуцирана хепатотоксичност при плъхове. Тези резултати са включени в 4 публикации.

3. За воднен инфуз на семена от *Kochia scoparia* е установено, че в модел на метаболитен синдром при плъхове подобрява пространствената памет, има антидепресивен и анксиолитичен ефект. Тези резултати са включени в 1 публикация.

4. Установено е, че плодовият сок от *Chaenomeles maulei* при млади/здрави плъхове проявява анксиолитично-подобен и психостимулиращ ефект, като резултатите са включени в 1 публикация.

5. В модел на индуциран от високо-калорийна диета метаболитен синдром анетолът повлиява благоприятно висцералното затлъстяване, няма значим ефект върху липидния профил и влошава чернодробните функции. Тези резултати са популяризирани чрез 2 публикации.

6. Хлорогеновата киселина при овариектомирани плъхове предотвратява понижаването на костно-минералната плътност и развитието на хипералгезия – тези резултати са включени в 1 публикация.

7. Важни приноси с научно-приложно значение са разработените модели на постменопаузален синдром, индуциран чрез овариектомия, както и на етанол-индуциран оксидативен стрес, популяризиран чрез 2 публикации.

8. В 1 публикация е направен обзор на литературата за лекарствено-индуцирана хипергликемия, който показва уменията на маг. фарм. Мирослав Ефтимов да борави умело с научната литература.

Във второто направление **Профилактика, мениджмънт на болестите и на здравните системи** приносите са свързани с фармакоикономически проучвания и с анализи в трудовата медицина.

1. Проведен е анализ разход-ефективност на активни козметични комплекси за лечение на акне, тествани в ин виво тест за ефикасност, като резултатите са включени в 1 публикация. Този анализ показва, че маг. фарм. Мирослав Ефтимов има умения да провежда фармакоикономически проучвания.

2. Извършен е ретроспективен анализ на заболяемостта и временната неработоспособност в строителна фирма за периода 2019-2021 г. и е проучено влиянието на КОВИД-19 върху тези показатели. Приносът на тези анализи е откриването на водещите заболявания като причина за временна нетрудоспособност, което е предпоставка за провеждане на подходящи профилактични мероприятия. Тези резултати са включени в 2 публикации.

Оценка на публикациите, равностойни на монографичен труд

Маг. фарм. Мирослав Ефтимов участва в конкурса с 10 научни публикации, равностойни на хабилитационен труд. Те са пълнотекстови публикации в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и/или Web of Science: *Bulgarian Journal of Agricultural Science*, *Comptes Rendus de l'Académie Bulgare des Sciences*, *Farmacologia* (2 броя), *Food and Chemical Toxicology*, *Acta Medica Bulgarica*, *Bulgarian Chemical Communications* (2 броя), *Folia medica* и *Acta alimentaria*. Публикационна активност в списания с импакт фактор свидетелства за научната значимост на изследванията, в които участва маг. фарм. Мирослав Ефтимов. Те са посветени на разнообразна проблематика в областта на експерименталната фармакология.

Две от публикациите съдържат резултати за изследване субхроничната токсичност на инфузи от *Cotinus coggygria* при плъхове. Чрез биохимични и хистопатологични

изследвания е установено, че етаноловият инфуз от дървесина и водният инфуз от листата на растението не проявяват токсичност.

Друга публикация е посветена на ефектите на воден инфуз от листа на *Cotinus coggygia* върху поведението и липидната пероксидация при плъхове. Доказано е, че този инфуз не предизвиква седация и двигателна дискоординация, и намалява признаците на депресия, като тези ефекти са съпроводени от понижаване на липидните пероксиди в серума.

Четвъртата публикация включва важни резултати за протективните ефекти на плодови сокове от *Aronia melanocarpa*, приготвени самостоятелно или комбинирани с екстракти от *Rosa canina* или *Alchemilla vulgaris* в модел на индометацин-индуцирани стомашни язви при плъхове. Соковете намаляват тежестта на предизвиканите от индометацин стомашни лезии и антагонизират ефектите на индометацин върху апоптозата и липидната пероксидация.

Петата и шестата публикации са посветени на ефектите на плодов сок от *Chaenomeles maulei*. В тестове за депресия и тревожност след 2-седмично приложение на плъхове е установено, че сокът няма анксиолитична активност, но показва антидепресивно-подобен ефект. Изследването на показатели за чернодробна и бъбречна функция установява безопасността на субхроничното приложение на този сок.

Седмата публикация включва резултати за хроничното приложение на воден инфуз от семена на *Kochia scoparia* при плъхове с модел на метаболитен синдром, при които инфузът проявява слаб и краткотраен противовъзпалителен ефект при предизвиканото от карагенан възпаление на лапата.

Осмата публикация е посветена на ефекти на индуциран от овариектомия естрогенен дефицит върху поведението, липидния метаболизъм, възпалението и костната плътност при плъхове. Това е едно многопосочно изследване на промените, които естрогенният дефицит предизвиква, а именно депресия, тревожност, хипералгезия, затлъстяване, дислипидемия и възпаление, съпроводени от незначимо намаляване на минералната плътност на костите.

В деветата публикация присъстват ефектите на хлорогенова киселина върху поведението и метаболизма при овариектомирани плъхове. Тя предотвратява някои от негативните последици от дефицита на естроген (тревожност и депресивно поведение, повишена чувствителност към болка и намалена костна плътност), но не повлиява повишеното натрупване на мазнини и повишените нива на холестерол.

Десетата публикация е посветена на полезните ефекти на плодов сок от *Aronia melanocarpa* върху глюкозния толеранс, липидния метаболизъм и затлъстяване в модел на метаболитен синдром при плъхове, свързани с неговата способност да

антагонизира повечето от негативните последици от висококалоричната диета върху въглехидратния и липидния метаболизъм.

Публикациите, равностойни на монографичен труд, показват, че маг. фарм. Мирослав Ефтимов е усвоил множество експериментални модели и може да интерпретира адекватно резултатите от биохимични, хистопатологични, антопометрични измервания, както и от поведенчески тестове при експериментални животни.

Отражение на публикациите на кандидата в националната и чуждестранна литература

В изготвената в МУ – Варна академична справка на кандидата се включени минималния брой необходими цитирания: 6 броя в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове и 2 броя цитирания в нереперирани списания с научно рецензиране, чрез които се изпълнява необходимият минимум от 100 точки.

В своята авторска справка за научните приноси маг. фарм. Мирослав Ефтимов посочва, че забелязаните брой цитирания е 33 броя според SCOPUS и 166 броя според Google Scholar. Този показател показва големия интерес в международната научна общност към проучванията, в които кандидатът участва. Това се потвърждава и от общия импакт фактор на списанията, в които маг. фарм. Мирослав Ефтимов има публикации, който е 52.414. Кандидатът притежава h-index 4 според SCOPUS и h-index 7 според Google Scholar.

Оценка на учебно-преподавателската дейност

Маг. фарм. Мирослав Ефтимов има над 14 години и 8 месеца преподавателски стаж като асистент и главен асистент в Катедра по фармакология и клинична фармакология и терапия към МУ – Варна. Провежда пълен курс упражнения/семинари на български и английски език по дисциплината „Фармакология“ на студенти от специалностите: „Медицина“, „Дентална медицина“ и „Фармация“, и на български език по дисциплината „Основи на фармакологията и фармакоикономиката“ на студенти от специалността „Здравен мениджмънт“. Участва в провеждането на семестриални изпити. Маг. фарм. Мирослав Ефтимов полага системни усилия да направи преподаването интересно и увлекателно, като подготвя нагледни презентации и игри за студентите. Това го прави обичан и желан преподавател.

Справката за учебна натовареност от последните 5 учебни години показва, че при норматив за аудиторна заетост 360 ч. маг. фарм Мирослав Ефтимов е имал средногодишна учебна натовареност, в значителна степен превишаваща норматива: за 2017/2018 г. – 693 ч., за 2018/2019 г. – 582 ч., 2019/2020 г. – 505 ч., за 2020/2021 г. – 470 ч. и за 2021/2022 г. – 607 ч.

Маг. фарм Мирослав Ефтимов е съавтор на 4 учебни пособия за студенти: 3 учебни тетрадки за практически упражнения за студенти от специалностите: „Медицина”, „Дентална медицина” и „Фармация”, и 1 сборник с тестови въпроси по фармакология за студенти.

Обща оценка за съответствието на кандидата с минималните национални изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Минималните наукометрични изисквания на МУ-Варна, определени в Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Общата оценка е направена на базата на официално издадената от МУ – Врана академична справка на кандидата маг. фарм. Мирослав Ефтимов.

Група от показатели	Минимални изисквания на МУ-Варна за "доцент" (точки)	Представени доказателства на гл. асистент маг. фарм. Мирослав Ефтимов в конкурс за "доцент" в МУ-Варна (точки)
А1. Дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“	50	50
В4. Хабилизационен труд = научни публикации (не по-малко от 10) в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	100	104.21
Г7. Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	80	85.63
Г8. Публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно		

рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове		
ОБЩО (показатели Г5-9)	200	203.44
Д10. Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове Д12. Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране		
ОБЩО (показатели Д10-12)	100	100

В таблицата не са включени допълнителните 2 публикации към Г8, които носят на кандидата допълнително **6.46** точки, както и допълнителния брой точки за цитиранията, които не са включени в академичната справка.

Както се вижда от таблицата, гл. асистент маг. фарм. Мирослав Ефтимов, д.м., напълно отговаря на минималните национални изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на минималните наукометрични изисквания на МУ-Варна, определени в Правилник за развитието на академичния състав в МУ-Варна.

Заклучение

Представените данни за учебно-преподавателската и научно-изследователската дейности на гл. асистент маг. фарм. Мирослав Ефтимов показват, че той напълно отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „Доцент“ според Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за развитието на академичния състав в МУ-Варна.

Научната дейност на маг. фарм. Мирослав Ефтимов отговаря на законовите изисквания. Тя се характеризира с разнообразна проблематика както в областта на експерименталната фармакология, така и в общественото здраве. Кандидатът владее голям брой експериментални фармакологични методи, има висока изследователска активност, успешно публикуване на научните трудове в специализирани научни издания и множество цитирания в международната научна литература.

Маг. фарм. Мирослав Ефтимов има дългогодишен академичен опит в преподаването на фармакология на български и английски език, и фармакоикономика на български език. Той е изграден преподавател с много висока учебна натовареност, с участие в написването на учебни помагала по фармакология за студенти.

Познавам развитието на маг. фарм. Мирослав Ефтимов и съм с отлични впечатления от неговата висока мотивация, етичност, отзывчивост, трудолюбие, старание и прецизност в работата, които стоят в основата на настоящите резултати и са предпоставка за бъдещи постижения.

На базата на личните си впечатления и обективните факти давам своята **положителна оценка** и убедено твърдя, че гл. асистент маг. фарм. Мирослав Ефтимов, д.м., изпълнява всички изисквания и притежава всички качества, необходими за заемане на академичната длъжност „Доцент“ по „Управление на общественото здраве (лекарствена употреба и фармакоикономика в здравеопазването)“ в Катедра по фармакология и клинична фармакология и терапия при Медицински университет – Варна.

РЕЦЕНЗЕНТ:

Проф. д-р Стефка Василева Вълчева-Кузманова, д.м.н.

Варна, 11.08.2023 г.